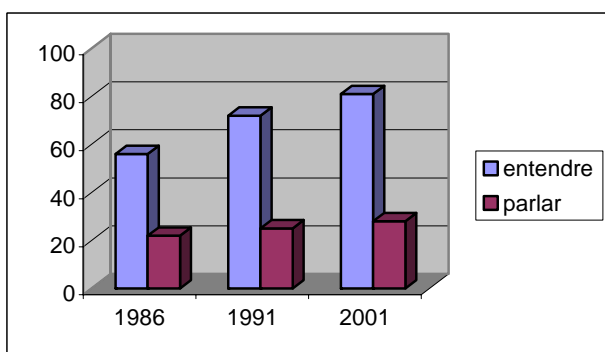

EL VALENCIÀ A ALACANT DESPRÉS DE 20 ANYS DE LA LLEI D'ÚS I ENSENYAMENT DEL VALENCIÀ (1983-2003)

Segons les dades publicades al portal de l'Institut Valencià d'Estadística, el coneixement del valencià entre els alacantins ha pujat des del 1986, any en què es va realitzar el primer cens lingüístic, fins al 2001, data de l'últim. En concret, en les dues capacitats principals (entendre i parlar) s'ha passat del 56% de comprensió del valencià l'any 1986, al 81% del 2001, i del 22% de saber parlar-lo en el 1986, al 28% en el 2001.

Aquests augments han estat graduals perquè el 1991, data de l'anterior Cens de Població, els percentatges eren intermedis entre els que acabem de donar a conèixer (respectivament, un 72% i un 25%). En el gràfic següent es pot observar l'evolució d'aquestes dues capacitats de la llengua oral.

Quant a les habilitats de la llengua escrita, partíem d'uns percentatges inferiors perquè en l'any 1986 encara eren molt pocs els escolars que havien rebut un ensenyament del valencià. Així, el 1986, al cap d'un any d'haver-se implantat la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià tan sols el sabia llegir el 12% dels alacantins, però en el 2001 ja posseeix aquest coneixement el 33%; encara era menor la capacitat d'escriure, que no arribava al 3% el 1986, i el 2001 comptem amb un 15% de ciutadans alacantins que afirma que sap escriure en valencià.

Amb tot, aquests increments en el coneixement escrit de la llengua autòctona han estat menors en el municipi d'Alacant que en la resta de la Comunitat Valenciana ja que en aquesta s'ha passat del 24% de capacitat de lectura en l'any 1986 al 49% del 2001, i del 7% de saber escriure al 25%.

Sens dubte, l'escassetat de línies en valencià als centres escolars de la ciutat d'Alacant (un 5% del total d'alumnes de primària) al costat de l'escàs desenvolupament del Programa d'Incorporació Progressiva de l'ensenyament en valencià (un 15%) han contribuït a una menor extensió d'aquestes capacitats a la nostra ciutat.

No obstant això, i segurament pel seu compte, són molts els alacantins que han recuperat el valencià que els seus avantpassats no els havien transmés o que l'han adquirit per primera vegada perquè no tenien ascendents valencians. En la taula següent es pot apreciar la progressió recent del coneixement del valencià entre els alacantins, tant a través dels percentatges que acabem de veure com en nombres absoluts.

<i>El valencià a Alacant</i>	1986		1991		2001	
L'entenen	56%	139.820	72%	183.955	81%	210.553
El parlen	22%	53.603	25%	63.998	28%	72.470
El lligen	12%	29.715	24%	61.177	33%	85.141
L'escriuen	3%	8.430	8%	20.443	15%	39.415

Aquests augments s'han manifestat de manera notable en el grup dels joves entre els 10 i el 24 anys, els quals, si els analitzem només en la capacitat de parlar –la més important- i en l'últim cens (2001), veiem que saben expressar-se en valencià un 45%.

Si distingim entre sexes en el subgrup de joves millor situat, els dels 15 als 19 anys, les xiques, amb un 52%, deixen endarrerits els xics en sis punts, amb un 46%, cosa que coincideix amb la major aplicació d'aquestes en l'aprenentatge en general i amb els millors rendiments que últimament obtenen en les carreres universitàries.

Finalment, pel que fa a les diferències generacionals, hem de deixar constància del gran canvi que s'ha produït respecte al primer cens lingüístic, ja que en aquell moment (1986) entre els majors de 65 anys sabia parlar valencià un 35% i, en el grup d'edat entre 10 i 24 anys, sols un 13%, símptoma clar d'abandó en la transmissió de la llengua a Alacant durant el segle XX, potenciat pels moviments migratoris dels anys 60 i 70. Ara, altrament, la proporció del coneixement del valencià parlat entre els que compten amb més edat es queda en la meitat de la dels joves entre 10 i 24 anys, que són els qui, gràcies a l'escolarització, impulsen el coneixement del valencià a Alacant.

*Brauli Montoya Abat i
Josep Forcadell Saport,
Universitat d'Alacant.*